17 Noembrie 1929

4 LEI

CONTIMPORANUL

ANUL VIII Nr. 86 — APARE DUMINECA — Bucureşti, Str. Bateriilor 4. Tel. 67/31

DUŞMANII

Acestui om nu i-ai smuls tu iubita. El te priveşte totuş pieziş. Îndreaptă asupră-ţi o undă de ură, pe care o simţi, deodată, până în cuibul sensibil în care sensaţiile capătă un înţeles. Şi-ţi tresare în sine, de un avertisment fizic, fiinţa, aşa cum ea se întoarce, la o adiere şi află geamul deschis.

Privirea lui e o pată vie de otravă, gândul lui stă de veghe ca o ursită rea, cuvântul lui nerostit, e un blestem şi râsul, o căpcană vădită. Viaţa îi lunecă pe lângă a ta ca un râu pe sub râpă şi-ţi iei grabnic pasul depe tărâmul acesta trădător. E un străin care se topeşte în tine, păstrându-se întreg şi vătămător prin tot sângele. Cu o subită luare-aminte îţi surprinde visul, se năpusteşte în porţile tale zăvorite, pogoară fulgerând în adâncul fântânilor, vântuie şi-ţi scutură arborii şi grădinile. Nimic totuş neobişnuit nu se petrece în aparenta rânduială a străzii cu trecători, a încăperii cu lume. Când apropierea negândită, s'a întâmplat, fiorul purces a şi răzbit prin tine cu ascuţimile-i de pumnal cu spiralele de reptilă şi aproape în aceeaş clipă, sufletul jignit de agresiune, a făcut faţă, ca un cruciat smuls somnului, cu răsputeri, credinţa şi armură. Isbire mistică a două esenţe, — cruntă, în văzduh, răspântie a două paloşe de foc, — victorie spontană a năvălituiui. Şi o pauză înteţită în care v'aţi măsurat intenţiile, v'aţi scrutat la nesfârşit vieţile. Şti atunci dacă urmează să te retragi cu ochiul aţintit la saltul care te paşte, sau dacă trebuie să dispreţuieşti şi să ridici din umeri. Ai recunoscut pe cel implacabil, pe cel croit de cine ştie când, să te subjuge, să te înlănţuie, să treacă prin tine ca printr'un frunziş fără rost, sau ai identificat pe micul agresor pizmaş, pe apaşul mişel, flămând de o pradă uşoară.

Ce rugăciune te poate isbăvi sau ce descântec, la revelarea acestei ierarhii, care îţi destăinuie prezenţa celor îmbibaţi de forţe destructive în potrivă-ţi, celor investiţi cu porunci asupră-ţi dacă li te împotriveşti? Şi nici nu şti deosebi iureşul veninului de insinuarea copleşitoare a balsamului... La fel de umilit şi de unul şi de altul, te strecori ca un câine bătut. Şi-ţi cauţi, în fund, vina care-ţi iea armele şi tăria. Şi te întrebi decând porţi în tine această de veacuri înfrângere pe care o eludezi fugind spre mormânt? Pe care o înfrunţi numai spălându-ţi fruntea cu o stea ce nu se găseşte...

...Unul şi-a întâlnit vrăjmaşul într'o femeie şi în iubirea din ochii ei. Războiul lor a fost îndelunga desmierdare a braţelor şi încântarea vrăjitorească a glasului ei ales din şoaptă şi din cântec. Şi sufletul lui sbătut nu s'a putut desprinde din încleştarea lină şi absurdă. Totuş, când soarta îl întâmpinase prin statura ei de coloană necrescută, fiorul clipei l-a prevestit.

Altul şi-a descoperit necruţătorul stăpân, în târziul unei prietenii care-i pregătise cătuşele. Soarta nu fusese deslusită la întâlnirea lor. Ci a crescut cu ei dimpreună...

Dar duşmanii de rând, cei mărunţi şi trişti ai tuturora?... Duşmănia lor n'are aproape nici o semnificaţie.

Sunt dintre cei meniţi la rândul lor să te suporte, scrâşnind. Retina lor îţi mistuie zadarnic imaginea, într'o vrajă fără efect. Şi mâna pe care le-o întinzi ţi-o scaldă, imună ca un Siegfrid, în strângerea lor vâscoasă de impotenţă şi de histerie. Dinţii sufletului lor sunt fără tăiş.

Pe toate treptele, în jurul vostru, de pază, îngerii.

I. Vinea

Dobrogea

departe
s'aude-un chiot şi-un câine cum latră...
Intre viaţă şi basm se împarte
Dobrogea de colb şi de piatră...
Şi'n liniştea asta de vis şi de moarte,
o moschee pe-aproape
ca o navă-nălucă
se gată parcă de ducă
departe pe ape...

A. Cotruş

Hans Arp: *„Ancore şi ombilic, într'un munte pe bancă!"*

Ministeriabilitatea în massă

Guvernul Maniu a dat, fără îndoială, dovadă de-o soliditate unică... Toate încercările conducătorilor lui de a-l primeni cât de puţin au rămas vane, ba — după opinia unor sinceri prieteni ai lui — chiar ridicole. Nimic nu se poate schimba sau disloca din precipitatul de selecţie ministerială obţinut de partid la 10 Noembrie anul trecut! E un întreg inalterabil, din care nu poţi desface, fără pericolul de a-l pierde cu totul, nici măcar o fărâmitură... O impunătoare şi deconcertantă granificare în categoricul coheziunei căreia se sfarmă orice tentativă — directă sau furişe — de reorânduire. Aşa cum nu poţi schimba dispoziţia şi câtimea atomilor unui corp compus în cuprinsul firii neînsufleţite, tot astfel nu e cu putinţă să te atingi de solidaritatea, cu totul mecanică, a elementelor ce constituiesc molecula guvernamentală de azi. Cabinetul Maniu e însăşi formula chimică a partidului naţional-ţărănist... Tot atât de imposibil e să scrii vitriolul altfel decât SO^4H^2, cum e să înfăţişezi ministerul naţional-ţărănist altfel de cum l-a fixat decretul regal fericit dela 10 Noembrie 1928!

Veţi recunoaşte că puţine guverne au prezintat până azi în lume o atât de viguroasă legătură. Dar, veţi adăoga, poate, că e în această impresionantă fixitate chimică şi oarecare neputinţă morală.

Eu vă voi răspunde că, în regnul politic, nu interesează decât posibilităţile sau imposibilităţile cari se ridică peste fluiditatea aparenţelor morale pentru a lua proporţiile simplelor necesităţi ale materiei. Indiferent, deci, de motivele pentru cari nu se poate remania un guvern, noi n'avem de înregistrat decât soliditatea intangibilă a compoziţiei lui. Suntem înaintea realizării celei mai strigate dorinţi a criticilor politici din toate taberile aspiraţiei: continuitatea guvernamentală...

De ce vă plângeţi?

Că rezultatul acesta nu e fructul unei putinţi melodice ci mai de grabă al unei neputinţi cuminte, n'are decât o însemnătate discursivă. Faptul e precis: avem un guvern pe care nimic nu-l poate supăra cu vr'o stricare de continuitate... Regula e dată: „rămâne fiecare la locul lui!" „Noli me tangere".

Că sudarea aceasta inatacabilă a ministerului nu e chiar fructul coheziunei pasionate a componenţilor lui, ci numai a echilibrului forţelor furioase ce s'au repezit să-l rupă, — n'are importanţă. E drept că miniştrii nu se ţin, aşa de indestructibil, legaţi unii de alţii într'un snop de îmbrăţişare, — dimpotrivă, se simt mereu alături tocmai fiindcă au, fiecare, braţele ocupate: să îmbrânceaseă pe cei ce dau buzna la portofoliu. Spate în spate, ei se simt una fără să se vadă, — sau tocmai fiindcă fără să se vadă, — sau tocmai fiindcă nu se văd... Cine ştie dacă, altfel, n'ar ajunge să-şi scoată ochii!...

Chestia ministeriabilităţii nu e aşa de locală cum vă închipuiţi. Ea apasă toate democraţiile ca şi toate dictaturile. De înţeleaptă ei rezolvare depinde, negreşit, asigurarea liniştei unui regim. Nu e de mirare, deci, ca soluţiile ce s'au dat în orânduiri de latitudine morală foarte depărtate, să fie totuş asemănătoare. Se pare că pretutindeni leacul e unul singur: practica unei intense şi generoase ministeriabilităţi.

Priviţi ce-a făcut, bună oară, Mussolini.

Ducele a ajuns să înfiinţeze un adevărat stagiu ministerial. Fiecare fruntaş fascist se cade să fie, odată şi câte puţin, ministru. Tot fascistul la rândul lui!... De aceia, vedem în fiecare an cum Ducele îşi schimbă subsecretarii, — fiindcă ministru întreg e numai el, de drept divin.

Iată acum şi în Franţa practicându-se aceiaşi metodă, cu o mică amendare: d. Tardieu a acceptat „ministeriabilitatea în massă. A numit deodată 28 de miniştri. In aşa fel, încât, un glumeţ inteligent şi-a permis — după constituirea uriaşului cabinet francez — să afişeze în sala paşilor pierduţi a Palatului Burbon următorul anunţ: „toţi deputaţii cari n'au fost numiţi încă miniştri, sunt rugaţi să treacă pe la preşedinţia consiliului pentru a li se aranja situaţia".

D-l Tardieu lasă pe glumeţi să râdă, dar reuşeşte să dea Franţei liniştea şi un guvern. E ceiace trebuie.

Fac rău conducătorii partidului naţional-ţărănesc — d-nii Maniu, Vaida, Madgearu, Mihalache — că nu adoptă metoda aplicată în cele două ţări surori.

O intensă şi generoasă ministeriabilitate, — iată soluţia crizei care compromite partidul. Să se creieze şi la noi stagiul ministerial. Fiecare la rândul lui, odată, şi câte niţel... Să ştie tot Românul că, după „tragerea sorţului" vine, tot aşa de inevitabil, şi obţinerea ministerului. Multă liniştе s'ar coborî în ţară în ziua când oamenii nu s'ar mai bate, terfeli şi ticăloşi din dorinţă de minister. Şi, ce aspect nobil ar avea Patria când ar fi locuită de o mândră populaţie de foşti miniştri! Işi dă cineva seama de urmările minunate ale unei astfel de „ministerializări" în massă a României?

Deci, repede: „să se instituie stagiul ministerial!"

Dem. Theodorescu

ATELIER de RADU BOUREANU

In atelier nu e nimeni.

Astept. Aici am mai fost, și totul îmi este aproape cunoscut. Atelierul propriu zis, e una din odăile unei case vechi, cum se întâlnesc ades prin marginile orașului, și care se apleacă pe spate să vadă cerul cu orbitele ferestrelor. Casa e în fundul curții. E toamna. O horă de copaci negri, noduroși, pleșuvi, întind amenințător brațele vânjoase părând că vor să înșface căsuța asemi unei cutii de carton albe, și s'o arunce pe dealurile cenușii de nori. Toate gândurile astea mi le pricinuiesc, copacii cari se leagănă amenințători greoi în fața ferestrelor. Ferestrele sunt două. Una către miază-noapte, alta către răsărit. Ușa atelierului dă într'un antret îngust, podit cu scânduri atât de uscate, în cât, atunci când treci ai impresia că cineva te însoțește, atât de ciudat răsună

Stau pe un pat acoperit cu macat roșu și cu capul rezemat de o ușă ascunsă cu scoarță. Deasupra capului e atârnat autoportretul imens al pictorului care privește încruntat. La dosul ușei de care stau rezemat, se aude din când plânsul unui copil. Pe pereții burdușiți, câteva tablouri, dintre cari mai ciudat este chipul unui preot cu barba albă, cu sutana neagră și cu ochi de drac. Odată mi s'a părut chiar că popa a clipit dintr'un ochiu. Are pe chip un amestec de șiretenie și de perversitate. De câte ori îl privesc am impresia că un spiriduș mic roșu îi sburlește mustața stângă.

E ciudat! Pictorul are o înfățișare de sfânt; părul auriu, mustățile mici și barba aurie și în toată fața un zâmbet luminos de stea. Mâinile însă îi sunt ciudate. Albe, prelungi ca mâinile morților, însă nervoase. De câte ori le mișcă, ddgetele par o svârcolire de zece tipari albi. Mâinile lui ciudate, zugrăvesc fel de fel de spectre, ai zice visate, pe cari el le privește apoi îndelung cu zâmbetu-i luminos de stea.

Acum, pe șevalet, o pânză nouă, un cap care la prima vedere aduce cu un călugăr fioros, cu potcapul turtit, într'o parte, fața arămie, cu expresia de lup arămiu, dinții rari, galbeni proiectați pe negrul adânc căscat al gurei rânjite, nasul, lat cu baza pătrată, de sub potcap, curg suvițe de păr, groase, de aramă, ochii îușă sunt groasnici și aruncă priviri negre și îndobitocite îndreptate în spre fereastră, ca și cum ar fi așteptat ca cineva să apară în cadrul ei: chipul de aramă al monahului îmi aminti de fețele sanguine și înebunite de pe baricade din vremea revoluției.

Imi întorc privirea chinuită de spectrul sângeriu. Mă scol, să răstoiesc un vraf de schițe, compoziții, proiecte, în cari predmoină straniul, dintre toate m'a isbit mult un călău, am descoperit îndată o mare asemănare între chipul monahului de aramă și chipul călăului.

O clădire uriașe de trup cu umeri enormi, acoperiți cu o manta în falduri stilizate.

Trupul uriaș purtat de niște picioare răschirate și strambe. Costumul e al călăilor din evul mediu, un crac de pantalon cu vergi albastre dealungul iar celălalt galben. Cu o mână își suflecă mâneca la cămașe, cu cealaltă ține coada unei securi albe, mari și cu tăișul rotund, atât de albă de mare și de rotundă, încât ar fi despicat grumazul unui taur, cu ușurința cu care ai decapita un harbuz, repezind un cuțit. Pe un gurmaz de taur e așezat capul călăului, cât un pumn de al lui, un cap de animal, totul pe un fond de sânge—gradat: am trântit vraful de schițe, născând un nor de praf, care voia să îmbrace în ceața arătarea de spaimă.

Pictorul nu mai venea. Copacii însă par'că umblau prin dreptul ferestrelor. Copilul din camera vecină care tăcuse o vreme începu iar să plângă monoton. Acolo nu se auzea nimeni venind sau ieșind și copilul plângea întruna ca să-și treacă de urît, urâtul însă începuse să se reverse în sufletul meu.

Undeva răsuna un ceasornic nevăzut, tic-tac-tic-tac. Mă substituii ceasornicului, și începui să plesnesc cu limba în cerul gurii, imitând sunetul timpului șoptit de fiare, tic-tac-tic-tac. Dar sunetul luă proporții uriașe înlăuntrul craniului. Fugar, mi-l închipuiam pe monahul de aramă, arucându-mi o privire tâmpă și isbind o limbă roșie-vânătă de cerul gurii, imitând ceasornicul și pe mine, iar pe popa cu barbă albă sutană neagră și ochii e drac, clipind ritmat dintr'un ochiu, și mișcând mustața.

Plânsul copilului înceta iar. Tăcerea începu să mă înfășure chinuitor, iar ceasornicul in loc să mă liniștească cu sunetul lui metalic, îmi dădea impresia că numără cu bătăile, sorocul unui lucru rău, care pândea undeva în umbră. Afară copaci, se clătinau pe la fereastră iar marele zugrav răsturna căldările, cu culorile amurgului. S'a prelins întâiu în odaie, o penumbră verde, apoi, alta albastru închis, și după o vreme în dreptul fiecărei terestre s'a așezat cineva cu spete late, cu haine negre, și în atelier s'a făcut dint'o dată noapte. Copilul a plâns, și a tăcut iar, când am aprins lampa cu mâinile tremurânde și cu răsuflarea tăiată, în atelier s'a răspândit o lumină galbenă, topind umbrele din colțuri. Dar mi s'a părut că lumina e prea tare, și că toate lucrurile ies la viață, Acum băgai de seamă cum într'un colț, pe un maldăr de reviste un craniu galben rostogolea două hrube negre, Afurisii inciudat, apucătura romantică a pictorului— care păstra în casă un obiect, atât de puțin prietenos pe vreme de noapte și singurătate, și pictorul nu mai venea.

Venea însă de afară un svon ciudat, ca și cum copacii s'ar fi plimbat prin dreptul ferestrelor.

Lumina mă supăra acum, apăsându-mi pe ochi apele ei galbene. Craniul rânjea, însă nu rânjetul dinților mă nelinștea, ci hrubele rotunde cari se adânceau, și se lungeau ca două tulumbe negre, în raza privirii mele. Acum ochii mei priveau ca prin două burlane negre. Și ciudat, undeva în fundul acelui întunerec de smoală, cu gesturi desmățate se strâmba cineva.

Mi se păru că recunosc ceva din clasicul costum al lui Hamlet. Un Hamlet meschin, de lemn jucat de un păpușar nevăzut. Hamletul, ținea în mâini un craniu aidoma celui în care mi se scufundaseră privirile, și miorlăia pe cea mai pițigăiată notă de vioară : A Fiiii sau a nu Fiiii ! îmi intra ca o sârmă fluidă în auz, și undeva în suflet simțeam durere. Deodată craniul din mâna Hamletului de lemn asvârli și el două tulumbe negre de priviri, cari aci se trăgeau în ele aci se repezeau în afară ca niște coarne moi și nervoase de limax. Tulumbele crescură enorm apoi svâcniră vertiginos înapoi, în craniul galben din colț., în odaia vecină copilul plângea iar. M'am pomenit în mână, cu uu patrat de hârtie, am acoperit cu el sticlă afumată de lampă. Apoi am înlemnit iar pe pat, gâfâind, cu capul rezemat de ușa de unde veuea plânsul.

Picioarele le ghemuisem sub mine, trăgându-le repede să nu atingă podeaua.

Lumina se făcuse melc în jurul lămpei și colțurile stăteau într'o penumbră cenușie dar acum era mai rău. In umbră toate se lăbărțau și făceau gesturi deșuchiate. Simțeam cum fiecare nerv mi se lungește dureros. Nu puteam să fac nici o mișcare, parcă mă adânceam. Mă gândii să fac cruce cu limba, însă mă temeam să nu văd iar pe popă făcând cu ochiul și mișcând mustața iar pe monahul de aramă mișcând rotund limba roșie.

Pe trup îmi alergau șerpi de răcoare. Deodată arcul ceasornicului se destinse și tictacul înghețâ cu ultimul su et în vid. Ceva mai puternic decât voința mea, îmi prelinse privirile spre monahul de aramă. Ochii i se mișcau ca păpușilor de porețlan, și făceau în spre fereastra din dreapta, d ncolo de ea se auzea un foșnet surd.

Mi se părea că în dosul ferestrii cineva, privește stăruitor, și simțeam cum în spate mișcă o secure ca o limbă de pendul. Mă uitai la monach. Monachul de aramă rânjea. Simțeam cum cel din afară trece la a doua fereastră, se apleacă, se uită iar lung, mișcând securea, inima îmi bătea greoi și tare, ca și cum cineva ar fi făcut să-i răsune umbletul în ea. Imi închipuiam cum cel de afară trece la ușa antreului, o deschide. Ii auzeam parcă pașii. Imi era ciudă că-mi bate inima, le confundam sunetul cu bătăile ei. In fața ușei s'a oprit. Toate sgomotele s'au strâns într'un sâmbure de nemișcare. Apoi am simțit, cum pătrunde în odaia în care copilul începuse iar să plângă groaznic. Copilul tăcu brusc.

Așteptam. Nu puteam să fac nici o mișcare, odaia din fața mea prinse a se învârti, până ajunse un cerc cenușiu în care nu se mai deslușia nimic, Toată ființa—îmi-era legată de ușa de care-mi era rezemat capul. Nu mă puteam deslipi de ea. Și cineva în dosul ei se pregătea se pregătea. Auzeam și vedeam cum securea albă se ridică și se lasă tăind aerul ca pe ceva dens, făcându-și drum. Nu mai exista nimic, decât lucirea, chinuitoare a securei albe... care se mișcă amenințător, tintuind locul..

Pictorul intră în atelier.

ȘTIINȚE NATURALE

SOARELE

Un latifundiar care nu poate fi expropriat. E legat de pământ printr'o aureolă de scobituri.

Vecinic în întârziere la datorie! Dar trezit de insistența cocoșului consimte să-și facă rondul.

Cum s'a urnit face o pagubă; crapă de zi.

Are totuși un succes imens în toate straturile: când dă ochii cu el, țăranul se scarpină și înjugă.

Se joacă de-a ascunselea cu luna și-și vinde amurgul pe versuri.

Când plouă se spală pe dinți.

N'are domiciliu declarat. Singura lui orientare e ceasornicul catedralei.

In cele din urmă se culcă pe o bancă în fund...

La soare te poți uita dar la el ba.

CÂINELE

Ca să corespundă tipului zoologic, Cerber și-a păstrat unul din cele trei capete pierdute în mitologie.

Eliberat de balastul unei prea mari inteligențe s'a consacrat oamenilor și gospodăriei.

Capitalist înăscut prin limbă și coadă: exploatează mila și vanitatea.

Atâță literatura domestică, dar urăște cersitul și corespondența.

Deși retor nu e ipocrit. Și-a făcut din amor o profesiune de credință publică.

Idealul lui în dragoste rămâne figura surorilor siameze.

Nu poate suferi pisica pentrucă scuipă.

E meloman, dar preferă „vocea stăpânului". Și cabotin: spre deosebire de pisică, se joacă pentru plăcerea altora.

A lăsat să se înrădăcineze credința că e necesar. De fapt când e legat nu riscă nimic.

Câinii de vânătoare sânt din poveștelan. Ei păzesc scrumierele.

Ceilalți, ca să-și ușureze lupta pentru existența, s'au împărțit în două: unii care dorm ziua, alții noaptea.

Câinii cari nu dorm nici noaptea sânt nebuni.

E adevărat că nu latră câinele care muscă, fiind ocupat.

Când turbează devine xenofob.

J. G. Costin

Limbuția dintre generații

Sfadă de zidar, în margine de bâlciu s'a încins între lăgăduitori „generației tinere" și unii dintre cei ce năzuesc a fi înduituiți ca întâii gladiatori ai acestei tinereți.

Nu scobor în aria luptei o pavăză un trident de nouă trufie. Lupta aceasta „Discuție în jurul orientării spirituale a tinerilor", precum pare, e mai mult iscată de vre-o momeală de undiță intelectuală decât din adânca nevoie de lăuntrica lămurire. Pronosticul arată că răsboirea aceasta de gazetă se va slei repede. Nu e nimic în ea din primejdia roșie, pe viață și moarte a învrăjbirilor vânjoase. Gladiatorii noștrii înarmați cu tocul drept lancie, s'au prins la întrecere să huiduiască și să scuipe cu stropi de cerneală cât mai maestru cu putință. Din dispreț, din zeflemea, din plictiseală, fiecare încearcă un prea învechit mijloc de a se învedera pe sine cu faima celui mai tare în limbuție. Arunci în talgerul discuției problemele mari, pe care nu un foileton de ziar le poate deslega, să te știe pe nume gura lumii. Gâdelitor lucru azi să fii șampion și mai ales șampionul cuvântului zilei. Piatra a fost zvârlită în apă și toți înțelepții se reped să o scoată. Vrăjmășie verbală se încinge între câți mai mulți luptători. Nici unul nu are o părere prea bună despre ceilalți. Se cunosc între ei prea bine. Omul pe care de obște îl cunoști e totdeauna un fleac, sau un escroc. Pentru aceasta și protivnicul dela ziarul advers e josnic și de nimic. Prin cinism tot cuvântul ajunge un mijloc de a coborî sau dărâma. Maturizat, dorești ceeace s'ar putea numi sfințenie laică, limpezimea constructivă a logicei? Un foileton apare în care ești etichetat cu titlul: învechit, pozitivist mărginit, intransigent și scrobit reprezentant al generației mature.

Ai avântul de viață al tânărului, deschizător de drumuri noi; îndrăznește să spui sub fiorul Sfintei Bănuieli că prezinți ceeace dela o vreme nu se mai trăește; ceri o asceză a duhovniciei de mâine și de totdeauna prin care să aflăm „Calea, Adevărul și Viața"? Se arată un alt foileton în care ești înfierat drept ortodox mecanizant, mistic obscurantist, un tolerat picolo intelectual în marele restaurant al geniilor consacrate, un soldat imberb pe maidanuri în cetatea purilor creatori.

Discuția urmează și se înviersunează, fiecare încadrându-și ușurința și îngâmfarea cu mici scârnăvii de stil, invenții năzdrăvane necesare gustului picant al cititorului.

Dacă de obicei vrăjmașii nu se pot iubi, după porunca evanghelică, vrăjmașii de gazetă nici nu se urăsc. Sunt totuș uneori „dușmanul de moarte" dar nu se lovesc, nu se străpung, nu se ucid. Sunt politicoși și civilizați pe stradă... Când se întâlnesc în loc de a se sgâria măcar din ascuțișul peniții își fac elogii unul altuia.

Ca toate discuțiile, și discuția în jurul cuvântului „generație" nu e decât o luptă, o frământare iluzorie ce nu are nici cel puțin viziunea și pitorescul ce-l dădea Cavalerul Tristel Figuri. La sfârșit din toată încăierarea nu va urca din arenă decât puțin praf în ochi, ce va face pe privitor să strămute și să zvârle vre-o ocară luptătorilor păcălitori. Astfel ca totdeauna până la o altă flecăreală, până la o altă gâlceavă, până la o altă discuție. Și războinicii condeiului dacă poate cu toți se îndăesc uneori de ceeace susțin, de un lucru însă nu se îndoesc nici odată, că în ciuda a fost ce s'ar spune, ei sunt niște apostoli, apostolii scrisului, apostolii celei de a patra putere din stat, și de când avem și o ligă a națiunilor a patra putere din lume.

Din nefericire lupta dintre armatele scribilor adeverește numai cu destulă prisosință că din cearta pentru adevăr nu rămâne decât ceartă. Pentru Sfântul Adevăr, Viul Adevăr nu poți însă decât să te jertfești și să jertfești. Cu sânge cald, prelins picătură dureroasă prin piroanele crucii crește Unicul Adevăr. Lupta pentru El aduce spaima sudorilor roșii din grădina Ghetsimanilor și bucuria martirilor sfâșiați în arene.

Lupta pentru El îți înfige fiorul predestinării, cuiul celui ce se lasă să fie fără voe ales. Atunci simți că ești o armă în Mâna nevăzută.

Viața e anticul Agonia: luptă. E tragică, supranaturală, țâșnește „Dincolo". Luptele cele mari ale istoriei, luptele dintre generații, luptele dintre neamuri nu se pun la cale de noi muritorii. Nu ești într'o tabără sau alta, pentru că tu o voești și îți place, ci de cele mai multe ori împotriva ta însuți ceeace înseamnă cu adevărat a fi un luptător liber.

Fără voe ajuns aci îmi dau seama cum cuvintele mele capătă din ce în ce miros și mai străpungător de tămâe, ceeace face să strâmbe nasurile demonizaților de azi.

Domniile lor o clipă vor rezista cu nepăsare, apoi vor deslănțui o macabră de hohote, la urmă o vor rupe la fugă. Nu pot răbda astfel de mi-

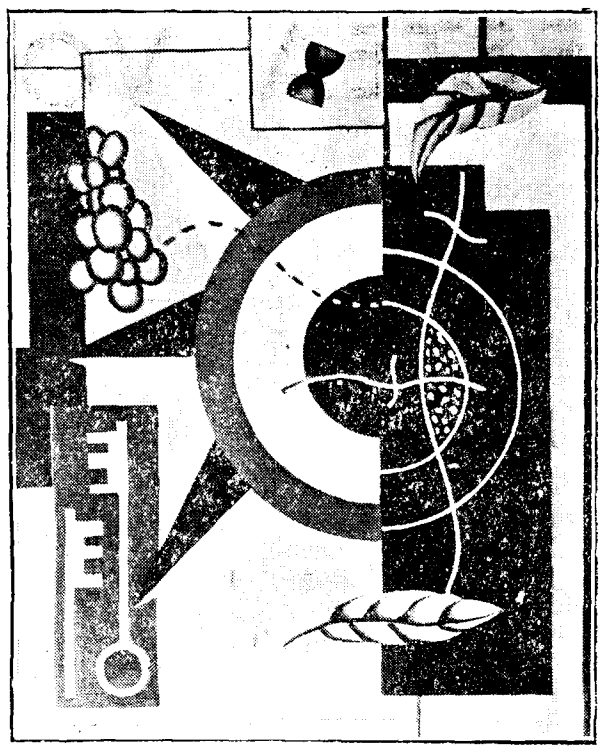

Fernand Leger: Compoziție

Ministerul Industriei și Comerțului

Direcțiunea Generală a Mineior

Copie după Deciziunea minis. No. 130186 din 7 Noembrie 1829.

Deciziune

Noi, Ministru, Secretar de Stat la Departamentul industriei și comerțului ;

Având în vedere dispozițiunile art. 39 și ale art. 184 al. 3, 4, 5 și 6 din Legea minelor în vigoare și

Autorizat prin Jurnalul Consiliului de Miniștri Nr. 1627 din 30 Iulie 1929 și Nr. 2356 din 6 Noembrie 1929 :

D e c i d e m:

Art. 1. Se vor concesiona prin bună învoială, în condițiunile generale ale legii minelor, următoarele perimetre petrolifere, declarate proprietatea minieră concesionabilă prin Jurnalul Consiliului de miniștri Nr. 1627 din 30 Iulie 1929 și anume :

Perim. I	Gura Ocniței (Valea cu apă)	supr.	40	Ha.
„ III	Gorgota (Gura Pădurii)	„	40	„
„ VIII	Ocnița (Plaiul Măgurii)	„	20	„ 8000 mp.
„ X	Moreni Piscuri	„	23	„
„ XI	Gornet Cricow (Tocilele A)	„	40	„
„ XII	„ „ (Tocilele B)	„	10	„
„ XIII	„ „ (Tocilele C)	„	14	„
„ XV	„ „ (Rogojasca Sf. Ion B)	„	8	„
„ XVI	Tazlău	„	45	„ 4000 m.p.
„ XXII	„	„	45	„ 4000 „
„ XVIII	„	„	45	„ 4000 „
„ XIX	Moinești	„	40	„ 8000 „
„ XX	„	„	40	„ 8000 „
„ XXI	Scăeni	„	56	„ —
	Total suprafeții		464	Ha. 600 m.p.

Art. 2. Societățile care au capacitatea technică și financiară, însă sunt lipsite de rezerve îndestulătăare și doresc să obțină în concesiune unul sau mai multe perimetre dintre cele arătate sub art. 1 de mai sus, vor prezenta cererile lor întocmite în conformitate cu art. 39 din legea minelor, pentru fiecare perimetru separat, în termen de 16 zile dela data publicării deciziunii de față în Monitorul Oficial.

Cererile vor purta timbre în valoare de 1.320 lei conform art. 4 § 32 e, din legea timbrului cu modificările sale ulterioare și vor fi însoțite în afară de anexele prevăzute de art. 39 din legea minelor și de dovezile necesare în ceeace privește rezervele de care dispun solicitatorii.

Societățile solicitatoare vor declara prin cererile lor prețul pe care înțeleg să-l ofere în afară de redevențele prevăzute de legea minelor, sau pulsul de redevență pe care se obligă a-l plăti peste cotele prevăzute de art. 189 și 190 din legea minelor.

Art. 3. Atribuirea perimetrelor solicitate se va face în conformitate cu art. 184 al. 5 din legea minelor.

Art. 4. Direcțiunea generala a minelor este însărcinată cu aducerea la îndeplinire a prezentei deciziuni.

Dată în Cabinetul nostru astă-zi 7 Noembrie 1929.

MIȘCAREA ECONOMICĂ

Intre parazitar și falimentar....

Am arătat în primul nostru articol starea în care se află câteva din principalele noastre industrii—și anume cele de interes internațional. Continuăm astăzi cu analiza celor de interes local.

Industria zahărului *constituie cel mai formidabil paradox economic. Prețul indigen reprezintă aproape de trei ori prețul mondial iar alimentul acesta fiind un lux, țara noastră prezintă cel mai redus consum pe cap de locuitor. Cele 3 elemente constitutive sfecla, combustibilul, mâna de lucru sunt indigene, totuși această industrie își trage beneficiile ei din tariful vamal. Se înțelege dela sine ce ar deveni această industrie în caz de reducere a taxei vamale. In acest răstimp Cehoslovacia exportă 50% și Bulgaria 20% din totalul producției lor. Și industria indigenă care stă cu stocuri nevândute din campania 1927 și pierde zeci de milioane la timide încercări de export, nici nu se gândește la o campanie de propagandă întinsă pentru mărirea cel puțin a consumului intern, care să aibă ca urmare scăderea prețurilor.*

Industria cimentului, a uleiurilor vegetale, a hârtiei, a pielăriei *trăesc pe seama tarifului vamal. E deajuns să spunem că atât cimentul ungar sau belgian cât și uleiurile vegetale din Olanda sau Anglia, hârtia din Austria sau pielăria germană revin în porturile noastre sau la stațiunile de frontieră corespunzătoare mai ieftin, inclusiv transport și beneficiile intermediare, decât produsele indigene fabricate în întregime, sau aproape, din materii prime indigene. Și sunt cunoscute condițiunile în cari fabricile de hârtie se aprovizionează cu lemne din pădurile statului.*

Un capitol din cele mai dureroase îl formează:

Industria Textilă. *Incurajată de stat, această ramură a știut să capteze încetul cu încetul bunăvoința factorilor decisivi si să ridice un zid prin diferitele articole vamale, după cari se adăposteste. Rezultatul: în locul unei industrii sănătoase, încercate — avem o industrie, prezentând pe deoparte tendințe de trustificare pronunțată cu concursul uneia din marile institute bancare, pe de altă parte un grad de anemie financiară care a dus la marile falimente înregistrate recent în această industrie — ca rezultat al unei ipertrofii de investiții și a lipsei de capital rulant sau credit eftin.*

Industria explozivelor *și a* gazului metan *prezintă aspecte și mai descurajante — dacă este posibil. Prima, creiată cu participarea statului se bucură de privilegii speciale. Produsele ei se vând 300% valoarea lor reală, de schimb și grevează până la inaniție industriile care se servesc de explozivi. A doua din cauza unei politici de o inexplicabilă dar consecventă miopie — care constă într'o urcare continuă a prețurilor, determină industria din regiunea Mediaș-Turda să utilizeze cărbune în loc de gaz metan și astfel își reduce ea însăși debușeul, în loc de a-l stimula.*

Se cuvine o mențiune specială pentru societățile de navigație — *absolut toate neutilate și deficitare—pentru* industria forestieră *distrusă aproape de politica taxelor de export și a tarifului c. f. r. și pentru industria electrică menținută în faza embrionară din cauza tendințelor de acaparare ale unor întreprinderi sprijinite de stat. Iar în ce privește* industria morăritului, *altă dată în floare, ea se află azi în plin marasm, cu instalații de sute de milioane neutilizate — din cauza lipsei de export și a prețului ridicat al cerealelor noastre.*

Exportul este unitatea de măsură cu care se poate verifica vitalitatea economiei naționale. Din punct de vedere industrial, o industrie care produce între 35—200% peste prețurile mondiale nu este numai parazitară, ci falimentară iar plusvaluta care se pompează an de an din punga contribuabilului — în loc să îngăduie realizarea de economii și crearea unei noi bogății a sfârșit prin a-l sărăci iremediabil iar prin scumpirea vieții și mânei de lucru a avut ca urmare sugrumarea producțiunei.

Iar bogăția națională — dacă se poate numi astfel — este măcinată între două pietre de moară: — protecționismul vamal și intervenționismul de stat rău înțeles și greșit aplicat — care vor zgudui înșiși temeliile politice și fundamentul moral al națiunei.

Iată dece o grabnică și fundamentală revizuire a întregei politice economice se impune neîntârziat.

Repet, nu suntem pe pragul falimentului, ci în plin dezastru.

Numai o sistematizare de ansamblu poate să îndrepteze ceeace anarhia economică a distrus din avuția publică și particulară a acestei țări.

Iar baza acestei revizuiri nu poate să fie decât îndrumarea industriei particulare și a întreprinderilor de stat, cointeresate sau comanale, spre nivelul prețurilor mondiale prin temperarea treptată până la supresiunea protecționismului excesiv, de ori ce fel, vamal, tarifar sau legislativ, practicat azi.

Inevitabila consecință va fi o eftinire generală a vieții, un puternic impuls dat producției. In modul acesta resursele bugetare — prelevate asupra plus valutei ce se va creia, nu asupra însăși bogății naționale, vor crește fără a necesita noi sarcini fiscale ci înlesnind — dimpotrivă — o mai dreaptă repartiție a impozitelor directe și indirecte.

Inaintea Europei solidare și unificate de mâine, România nu trebuie să rămâie refugiul tuturor anachronismelor și paradoxelor politice și economice, patria arbitrarului și anarhiilor de tot felul, altfel sancțiunea nu va întârzia și vom trăi — un popor de 18 milioane într'o țară liberă — de voie de nevoie sub regimul tutelar al Societății Națiunilor, făcând carantina de rigoare în anticamera Statelor-Unite ale Europei.

St. Vidran

---

rezme popești. Voi urma totuș cu gândul tocmai de a pricinui această nemulțumire. A venit vremea alungării. scoaterii diavolilor.

Cum spuneam a fi un drept luptător al vieții, e a fi un chemat care primește armele cerului ca un rob supus fără preferințe și fără restricțiuni.

Citez (nu vă înspăimântați) din Evanghelie: „luați toate armele lui Dumnezeu ca să puteți sta împotrivă în ziua cea rea, și toate biruindu-le să rămâneți în picioare. Țineți-vă bine, deci, având mijlocul vostru încins cu adevărul și îmbrăcându-vă cu platoșa dreptății. Și înălțate picioarele voastre, gata fiind pentru evanghelia păcii. Peste tot, luați pavăza credinții cu care veți putea să stingeți toate săgețile cele arzătoare ale vicleanului. Luați și coiful mântuirei și sabia Duhului care este cuvântul lui Dumnezeu".

Pe crucierul vieții și al morții astfel înarmat, Domnul îl însemnează în mir cu pecetea neperitoare a alegerii lui. „Fruntea aceasta un diamant mai tare decât cremenea" se schimbă. Luminoasă și limpede e mintea alesului, marelui mistic cum s'ar spune azi. Mintea văzătorului, după limba cea veche a scripturii e o astfel de nestimată străvezie în care totul se oglindește cu plinătate neștirbită

In adevăr tot omul e sub harul nevăzut. Soarele strălucește și peste cei buni și peste cei răi. Tot omul are darul viziunii Adevărului viu. Doară dacă omul acesta e în desăvârșită plinătate, dacă duhul lui e liniștit, neschimbător și puternic, atunci si viziunea care i se dărueste i se arată ca într'o oglindă perfect senină, în armonie cu toate facultățile raționale. Din potrivă, dacă sufletul e vulgar, e nedesăvârșit, rău format, arătarea adevărului se încheagă ca într'o oglindă spartă, cu contrafaceri și întunecimi: toate patimile inimei tulbură în cute încrucișate, abia o dâră slabă se mai vede din viziunea cerească. In oamenii aceștia și pentru aceștia, misticismul e protivnic raționalului, supra-naturalul, bunului simț comun. Cu bună dreptate ei sunt negatorii a tot ce trece de pipăit și concret. Tăria materială le dă singură certitudinea. Ajung astfel orgolioși soldați ai pozitivului.

Când însă îți dai seama că în tine s'a oglindit cel puțin pentru o clipă icoana cerească, când ai primit să fii unul din ostașii tainei, începi să-ți pricepi toată nimicnicia ta în afară de ea. Intelegi cât de grea îți este sarcina. Te tulburi și te rogi Marelui Dumnezeu să-ți ia povara ca dela un nevrednic.

Clarvăzătorul profet Ezechiel nu a fugit din locul unde a primit semnul chemării? El fuge și vine la cei din captivitate ce locuiau lângă râul Chebar, și se așează acolo întru ascuns. A rămas într'un dânșii îngrozit și mut șapte zile. Când porți Cuvântul Domnului pecetea amintirii îți cetluește gura.

Vor putea înțelege aceasta când vor flecări limbuții zilei, cu ce vor besc despre toate și ori când?

Cuprinsul dintre cer și pământ ne desparte de ceeace fură altă dată Slujitorii Sfântului Duh, bărbații legendari ai spiritualității. Pitici, surzi și miopi, degenerați moștenitori ai vremurilor epice, încercăm să batem darabana luptei. Facem larma războinică pentru a ne minți copilărește pe noi înșine și pe ceilalți, mai ales pe ceilalți. Poate și pentru că uneori, se deșteaptă în sângele nostru păcătos chiotul strămoșilor războinici. Secătuiți însă de vlagă, fără simțul proporțiilor, mimăm numai gestul avântului, naștem numai zvoana luptei. Larmă și zarvă cât mai multă pentru a da iluzia războirii fără primejdie. Mai ales azi se adevereste voroava bătrânilor: „După război mulți viteji se arată".

Vorbim, vorbim mai mult ca oricând. Am uitat să tăcem: „Să tăcem ca pământul" (ce vorbă frumoasă și rodnică ca huma). Am uitat că înaintea marilor furturi, calmul e mai mare ca ori când. Iscăm gălăgie asurzitoare bătând toba în tingirile micii noastre bucătării intelectuale. Totul se reduce la asurzitorul acesta de tinichea. Discutăm neîntrerupt despre cele ce numai de înfăptuit sunt și nu înfăptuim decât înjghebări de vânt și gâlceavă.

Dacă de drept suntem în pragul celei de a doua nașteri, a unei sfinte Invieri, istoric spus în pragul Renașterii, unul din semne ar fi un nou și proaspăt simț. Un nou și proaspăt bun simț laic și sacerdotal al propriei fapte, al propriului gând, care să-ți lumineze în inimă, fără să mai aibe nevoe să fie într'o astfel vădită.

Prezența noastră vie trebue să fie cea mai înaltă și cumpănitoare dovadă a adevărului ce purtăm și slujim. Să nu ne ascundem după cuvântul ticluit, migălit și potrivit.

Intelepciunea acestui veac se va sfârși curând cu toată zădărnicia și vuiarea ei de vânt. Tăceți și îndrăzniți să fiți adevărați fii ai Omului și al Celui ce Taină negrăită este.

„Nu știți că sunteți chivot sfânt al Marelui Dumnezeu". **Sandu Tudor**